

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse regulatu de 2 ori, si Fóica una data pe septemana, ad. Mercurea si Sambet'a. — Pretiulu loru este pe 1 anu 10 f., pe diumatate anu 5 fr. austr. inlaintrulu monarchiei. Pentru tieri straine 15 f. pe unu anu seu 45 doidieceri, or 3 galbini si 3 doidieceri mon. sunatoria. Se pronomera la tóte poste c. r., cum si la toti cunoscuti nostri DD. corespondenti. Pentru serie „petit“ se ceru 8 cr. val. aust.

Nr. 33.

Brasovu, 22. Aprilie 1861.

Anulu XXIV.

Telegramu.

Pest'a, 4. Maiu n. Popa se verifică cu unanimitate; astazi se se fineze verificatiunile. Murgu e deputatu dela Recasii. —

Acsioane si probleme politice cu privintia la natiunei romana din tierile austriace.

Evenimentele incepua luá intre noi óresi care forme. Inca totulu e turbure, inca stravedi numai cá prin o negura désa; se pote inca intemplá, cá faptele complinite se ne suprinda dintr'odata si — pe catu bati in palmi, se ni se dica: Atatu e alu vostru, eara mai multu nimicu.

Deci privegherea nostra nici odata nu pote se fia destulu de apriga. —

Natiunea nostra e in voita asupra principiiloru dupa care trebuie se purcédă, déca voiesce se'si asigure viitorulu cá natiune. Pana acum veduriamu pe bărbatii ei in cateva comitate si scaune portandu-se in conformitate cu acele principii seu adeca cu program'a nationala remasa noue dela parintii nostrii (1791—1848), conturbati ici colo, numai de cate o coteria.

Intr'acea pe la unele tienuturi barbatii romaniloru fusera adusi in o confusione momentana prin maiestros'a dialectica a unoru retori mai vertosu unguri, carii au avantagiulu unui esercitu parlamentariu si curagiulu ce da esperiinti'a, insoçitu de termini si expresiuni noue, moderne, inventate cá inadinsu si scóse cum am dice in piatia cá nise lucruri cu totulu frapante.

Se cautamu ceva mai bine la terminii acestia de moda. Se luam pe cei mai resonatori.

Dreptul istoricu. Acest'a este, pentru cei carii ilu au, inca mai sigura garantia in contra despotismului.

Asia dicu aparatori dreptului istoricu.

Noi inca avemu se'i intrebamu: Care dreptu istoricu ilu intielegu dumnealoru? Din secululu trecutu de candu cu sanctiunea pragmatica (1723—1740)? seu de candu cu Tökölyi si Rákoczi sub Leopold? Ori din secululu alu 17-lea de candu Buda era pasthialicu turcescu? Ori din alu 16-lea de candu cu barbarele resboie civile — Zápolya, Ferdinandu, Dozsa etc.? Seu din alu 15-lea, de candu nobilii se folosau de jus resistendi, eara regele ii tragea in tiépa? Ei, — pana unde se mergemu cautandu prin istoria dreptulu istoricu?

Dá, noi romanii inca gasim in istoria unu dreptu, ad. — dreptulu pumnului, dreptulu celui mai tare.

Asia la romani dreptulu istoricu se chiama nedreptu istoricu. —

Individualitate istorico-politica. Terminu de moda, carele candu se audi mai anteiu in senatulu imperialu din Viena, parea ca audiai unu terminu de ai magiloru seu chiromantiloru, carii descanta si prediciu dupa nisice formule inventate totu de densii.

Adica cá ce felu de saptura se fia acea individualitate istorico-politica?

Se ne infaciosiamu in mintea nostra o tiéra, ce avuse óresicare drepturi de autonomia seu chiaru de suveranitate, in acea tiéra o natiune captusista bine cu privilegii tari si mari mai presusu de tóte celelalte, — apoi acea tiéra cu acea natiune socotite la unu locu cá o fintia organica se se numésca individualitate istorico-politica,

Se luam acum, ca din asemenea persoane seu individualitatii se compune monarchia intréga, se ne cautamu si pe noi romanii in acea tiéra si se simu incredintati, ca nu ne vomu aflá nicairi, pentruca noi nu trecemu de individualitate politico-nationala.

Asia individualitate politico-nationala ar' insemná pe limb'a noastră — celu puçinu asta data: „Mórt'e nationala si politica.“ —

Ce sunt natiunile?

Sunt persoane colective, din care se compune omenirea.

Ce este limb'a nationala?

Este sufletulu datatoru de viétia alu natiunii.

A margini pe un poporu intru folosirea limbbei sale, este a'i deschile arteri'a, pentru cá se móra cu incetulu.

O asemenea tirania spirituala intrece pe ori ce tirania trupescă. —

Orice poporu devine la ceea ce este, numai prin limb'a sa nationala.

Una numeru órecare de ómeni se pote cultivá si in limba straină; déca inca limb'a nationala nu e prestată si cultivata, ei nu si potu comunicá cunoșintele cu connationalii loru, se disgusta, devinu apostati seu renegati, eara poporul remane orfanu.

Nu e bine se se invetie in scólele primarie nici unu felu de limba straina, decatul numai limb'a nationala.

In scólele gimnasiale inca un trebue se se invetie nici unu studiu in limba straina. —

Nici unu sacrificiu nu este prea mare, ce se aduce pentru cultivarea si inavutirea limbbei.

Simtiulu nostru de libertate se'l manifestam spunendu atunci candu cere trebuinti'a, la oricine, adeverulu dreptu in fața, cu o demnitate de barbatu determinat a si suferi pentru elu.

Cu ómeni servili, fia chiaru si romani, se nu ne insoçim, ca ne voru lasá la calea jumataate.

Unu barbatu de statu dicea inainte cu vreo trei luni: La ómeni cum sunt si romanii, se le astupi gur'a cu deregatorii publice, apoi se vedeti numai cum se voru molcomi si voru amuti.

Reu se va insielá prea straluci'a si escelent'i'a sa.

Romanii pretindu firesce, ca din fiii loru se se aplică la oficii publice in numeru proportionat, pentru ca de aceea au si ei o patria, de aceea platescu si ei contributiune in bani si in sangue, cum si pentruca ei au ajunsu cá se aiba incredere numai in fiii sei; cu toate acestea romanii credu asia, ca din natiunea loru nu se voru pune oficii nici orbi, nici surdo-muti, nici renegati.

Insa cu aplicarea de oficii publici inca nu ai indestulatu nici a diecea parte a garantiloru pe care le astépta si le pretindu romanii. Oficiatii astazi se punu mane moru seu se acotu, cu ei descindu si parutele drepturi in mormentu.

Romanii recunosc, cumca ungurii au tóta dreptatea cá se fia indestulati cu legile loru dela 1848 si se'si caute garantia viitorului nationalitatii si a neconditionatei loru predominiri in aceleasi.

Eata inca, ca ungurii inca au inceputu a recunoscere, cumca romanii au dreptu déca ei in aceleasi legi nu vedu nici unu felu de garantia pentru ascurarea esistintei si a drepturilor nationale cuvenite si loru.

„Pesti Naplo“ (Diarulu de Pest'a) unulu din cele mai bune jurnale din tóta monarchia, condusu de b. Sigmundu Kemény balanu si patitulu publicistu, serie pe la 10. Aprile in obiectulu acesta asia:

„Este de cea mai neaparata trebuintia, cá diet'a tierei se corégă si relative se stergă acele puncte din legile dela 1848, care stau in contradicere cu spiritul seculului si alu progresului, care marginescu perfect'a egalitate de drepturi a compatriotilor de diferite nationalitatii si confesiuni, si care (legi) déca se voru mai sustineea si de aci nainte, voru semaná numai neghin'a desbinarii si a dusmaniei intre poporale conlocuitore, eara pe unguri iar lipsi de simpatiele natiunilor civilisate, eara in dilele de pericule amenintiatore, ar' romanea parasi si impresurati de neamici, isolati intr'uun modu fiorosu in tóta Europ'a si chiaru in patri'a nostra.“

Mirabeau disese: „Déca voim se simu liberi, mai anteiu se simu drepti.“ —

Articolul din carele scóseramu pasagele de susu este scrisu de Mauritiu Lukács, carele pe catu scimu, cunosc si Transilvania si chiaru limb'a romana.

In acelasi jurnalul bar. Sigmundu Kemény disertandu forte pe largu despre uniunea Transilvaniei cu Ungaria, la Nr. 85 din 13 Apr. recunosc in terminii cei mai respicati, cumca diet'a transilvana din 1848 a decretat ce e dreptu, egalitatea de drepturi preste toti locuitorii fara diferinta de limb'a si religie, nu s'a luat inca nici unu felu de mesura, pentru cá indeplinirea practica a legii acesteia se corespunda cerintelor nationale; apoi „natiunea romanescă“ din Tránsilvania si confesiunea neunita au dreptulu de a pretinde in puterea legii, cá se ia parte activa la afacerile tierei.

Totu acestea adeveruri le recunosc si unulu din cei mai renomati conducatori ai unguriloru ardeleni, contele Ioanu Bethlen in congregatiunea dela Turd'a, eara ideile dumnealui le priimira toti ungurii adunati acolo.

Cu asemenea espectoratiunii capii natiunii unguresci recunosc

indirecte romaniloru dreptulu de a se opune uniunii si de a nu recunoșce legile dela 1848 pe catu timpu independentia loru nationala dela tutoratulu compatriotiloru loru nu va fi recunoscuta si ascurata prin lege fundamentala.

Ce vi se pare insa, ca in momentele candu ungarui incepua renumosce in modu că acesta dreptatea romaniloru, cateva suflete servile de romani in cutare comitatul de catra media-nópte se inghesue inainte, prochiamă in numele romaniloru uniunea si combatu aceea ce clerulu din Gherla că parte constitutiva a uniunii a propus si aparatu in fața adunarii?!

B. —

Dela Фъгърашъ, 26. Апріле 1861.

Dintre' refeeradă deenpre starea лвкради de aici skótemă achestea: „Eri coci dela p. губерніј din Клажд о депешъ телеграфікъ de кврінсъ къ:

„Платълъ рециј губерніј с'а дпдзратъ а пмліфіка тој оператълъ постръ пльстюйтъ дп adunanza marcalъ din 16. ши 17. але л. к. — Комітє къпітапълъ спремъ амъпареа adunanza комісіоне чептре, че ера дефітъ не астълъ, ши totъ deodata ne фаче квосквтъ, къ Domnulъ консіліаріј губерніалъ Алдвланъ ванія ла Фъгърашъ дп калітате de комісіаріј рециј. — Чо ва аве Dn. conc. Алдвланъ de a фаче аici — ши че ва пътъ іспръві — віторівълъ не ва арата.

Атъта дпсе есте адевератъ, прекът есте Dmnezevъ дп черв., къ пои нз не вомъ авате пічі о iota dela dechisivile постре din 16. ши 17., пентръкъ марторъ не есте Dmnezevъ de нз a фостъ adunanza постръ легаль, de нз с'а пъзитъ тóte формалітъціе че ръте de леци, атъпчі амъ ажисъ аколо unde дп квъпълъ „егалітате“ нз пътътъ пріві алътъ декътъ впъ тантъ, съб каре се есерчітъ челеа таі тарі ши таі перікълбесе — tendinge — de не фада пътъпълъ.

Платълъ губерніј зіче дп ачестъ телеграмъ — къ дпсъші копвокадіонеа ла adunanza din 16. ши 17. есте ілегале, de unde фіреште врімезъ ши пелегалітатеа adunanza ши a dechisivile доръ еї.

Акътъ аскътаді, Domnulоръ, дрептате! Спремълъ постръ къпітапъ дпainte de a венія ла Фъгърашъ, афлъндъс дп Biena a тіоръ ла Есч. Ca D. капчеларіј б. Кемені ши а' дптребатъ, къ кътъ се фактъ копвокъчонеа, пентръкъ іностръкъонеа провізоріј дп ппктълъ ачеста есте фбртъ еластікъ. Есч. Ca D. капчеларіј іа' респънсъ: се кътъе не тоді опорадіоріј (Фріпташи) — ши се фівъ тóte класеле ши інтереселе репресентате. Dn. къпітапъ спремъ а препаратъ о депешъ телеграфікъ дп респектълъ ачеста ши a пресентате o D. капчеларіј бар. Кемені, дптребъндълъ априатъ, декъ есте біне дпточітъ, ла каре D. капчеларіј а респънсъ: къ есте бін е.

Ачестъ телеграмъ о'а тръмісъ кіаръ пріп капчеларія трансіланъ авлікъ la реопектівеле претърі ч. р., ка се копвоче adunanza marcalъ пе 16. l. k.

Конгрегаціонеа dictrіktvalъ апои саі компъсъ кіаръ дп врімъ ши дпцелесълъ ачестъ телеграмъ, афлатъ кіаръ de D. капчеларіј de бвпъ; апои totъші дп. губерніј din Клажд зіче, къ ачестъ копвокъчонеа ши adunanza къ тоате консечіонеле еї съпътъ ілегале?!

— Бвва a фостъ пріміреа лішбеи ромніe de ofіcіosъ, дп контра къреіa mariapіj протестаръ пріп телеграфъ. Пнзъдаръ с'а' іnформатъ губерніј, къ пътъ 2 din 70 de пърці a локвіторілоръ сънт mariapіj дп totъ dictrіktvalъ, Пнзъдаръ neamъ провокатъ ла егалітатеа de дрептврі, къ ачеста totъ врімъ ши ni ce паро, къ реакціонеа o провоکъ къ пасвлъ ачеста іпсълъ губернівълъ; de чееса че се ne ферескъ Dze! —

Ачеста opdіпъчоне телеграфікъ с'а четітъ дп wedinga de ac-тълъ a тімбрілоръ комісіоне чептре; ромніe che era de фадъ саі дппітъ de indigпъчоне, възъндъ, къ дпсъші губерніј e дп контра дрептей постре каксе.

Noi дпсе нз amъ деспъратъ пічі батеръ кътъ de пътінъ, ба потъ зіче къ попорвлъ ромніe de Цера Олтълъ пріп ачестъ таі таре с'а' ірітатъ ши дпквръціатъ ла апъпареа легале a каксе саі.

Дп wedinga de астълъ къндъ а' прописъ advokatълъ Фіблепъ къ: de време че дпалълъ губерніј a anslatъ оператълъ adunanza eї din 16. ши 17. unde с'а' дкъсъ протоколъ дп ліш'а ромнъ, awadarp poftewte, ka protokolълъ aksta с'а нз ce mai dskъ rotspewte чи nsmal sngrspewte! ? Azziш! !

Къндъ а' azitъ ромніe che era de фадъ 200 ла пътъръ веніці din тóte пърціle dictrіktvalъ ачеста кввінте, a' стрігатъ тоді дптр'пълъ гласъ „,съ се скріе protokolълъ пътма дп limba română, къчі пои нз дпцелесътъ алте лімбі, къ торці ne dămă, dără лішба нз o dămă.“ — Сромотълъ a' цінътъ, ka впъ пътрапіe de бръ, ши се aziaш стрігъръ din тóte пърціle, къ dékъ Dn. Фіблеп нз скріе limba română, с'а нз воіеште a ворбі ромніe-

ште, съ ёсъ din adunape, ши пътма дпз че се срітъ Domnul Фіблепъ „,къ нз таі фаче обіекчоне чи се фачетъ че ne плаче. — Съ ліпішті adunanga.

Къ деосевіре браві поштрі гръніщері a' челеа таі таі теріте ші ла ачестъ ші ла adunapea din 16. ши 17., къчі eї zікъ къ dékъ ар aduqе чіпева тоці щendapmіi de ne фада пътъпътълъ — ши eї нз се ворбі съпъне — ши нз ворбі квпоще алътъ лімбі декътъ пътма чеа ромнъ. —

Чо ва фаче Domnul консіліаріј Алдвланъ пе каре л'аштеп тътъ пе Мерквреа війт., вомъ веде, атътъ дпсъ есте de cіgvr къ дп прівінда лімбіві пз ва пътъ сторче пічі o кончесіоне, — къ попорвлъ ромнъ din dictrіktvalъ Фъгърашълъ пз ва съфері, къ съ се стергъ пічі o iota din protokolъ конгрегаціоній маркале di 16. ши 17. але л. к., къ пз ва съфері ка алътъ чіпева декътъ съ премълъ постръ къпітанъ се організезе dictrіktvalъ; — къ Dnul консіліаріј губерніалъ Алдвланъ, дп калітате de комісіаріј рециј, п пітътъ зіче алътъ чеа телеграфікъ de активітате, de кътъ пътма a фі de фада констітюреа dictrіktvalъ ші a'ші фаче обсервъчніе сале дп тр'пълъ обіектъ с'а' altълъ пріп спремълъ постръ къпітанъ. —

Нз вомъ съфері пічі de кътъ ка чіпева — кътъ ші de deパートе, — ce depoche авторітъцеі rепресентанцеі dictrіktvalъ ші: съпремълъ постръ къпітанъ. Шч. —

De sub cetatea lui Gelu din 18. Aprilie 1861. Comitatulu Clusiului.

(Finea din Nr. 31.)

8. Asupra proiectului datu in launtru deschidienduse desbaterea si din punctu in punctu luanduse de obiectu alu desbaterei, amesuratu desfasiuratului asiediementu de obsce, s'a decisu si anca la punctulu

1-lea. Comisiunea representante de acum se dechiara pe sene numai de interimala, si capace de a representa comitatulu pana ce se va poté tiené congregatiunea marcală: ce se tiene de personalulu deregatoriloru din 1848 cu facut'a dispusetiune in urm'a asiediementului de obsce alu comisiunei representate, proiectul s'a preventiu. — La

2-lea. Valoreea, si cerculu de aptivitate alu acestei comisiuni representante subtu punctul din antau siindu cercuscrisu, si prin urmare:

a) Comisiunea representante a comitatului isi vede implita dorirea de obsce, deca cu incetarea celora ce sunt de lipsa a se face inainte spre a se poté catu mai curundu conchiamă congregatiunea marcală se va deschide campulu spre acea; dara si cu privire la intemplari, ce inainte nu se potu prevedé, a presige una di hotarita nu se tiene lueru cu potintia. —

b) Desemnatii de deregatori ai comitatului prin comisiunea reprezentante de astadi recunoscunduse, cu privire la acésta dorintia, s'a facutu destulu proiectului, de altumintrelea formarea seu compunerea tramiitiedei prin comune comisiuni pentru alegerea representantiloru comunali la congregatiunea marcală, legea a desemnatuo de agend'a comitelui supremu dimpreuna cu a comisiunei representante, asemenea comisiunea comitatului, dorintiele din acestu punctu recunoscundule parte că afara de cerculu aptivitatiei sale si tienutore de cerculu legislatiunei, parte de acele, in care fora de vetamarea legilor si pe calea jurisdicțiunei poté dispunue, la cele din antau enuncieza, precumca: cu deplina simpatia dorindu că estinderea principiului de egală indreptatire prin sumariulu legilor din 1848 se se latiesca pana acolo, pana unde lasa teritorial'a unitate a coronei magiare, acestea diet'a tierei cea mai de aprópe si le va tiené de cele mai intetitóre agende; ér' ce se tiene de cele ce stau in seri'a a doua, cu privire la aceste a decisu dupa cum urmează.

1) In conservaturile comisiunei, membrii comisiunei potu se vorbescori in care limba usitata in comitatul.

2) Protocolele siedintielor comisiunei prin concernentii notari voru si de a se duce slesocare deosebi in ambe limbele si cea magiară si cea romana, informatu cu deplina autenticitate, in casuri dubie testulu magiaru va ave potere decisiva.

3) In atingere cu escelsulu gubernu si cu comisiunile altoru comitate, precum cu toate jurisdicțiunile din afara, si deregatoriele acestui comitatul intre sene si in facendele prin acestea relatiuni atatu la comisiunea comitatului catu si la vice-comiti se se intrebuintedia limb'a cea magiară (numai ! !)

4) Deregatoriele in atingerile sale cu comunele si cu privatii, investigatiunile si procedurile, sia ori de ce natura se sia, precum si toate recercarile si decisiunile — dande, se le dispuna in limb'a magiară seu romana in acelu tipu, precum voru posti privatii seu comunele; — intr'asemenea tipu in acestu comitat rogarile si substrasele se se pota dā in launtru in limb'a magiară si romana, si resolutiunea anca se se deie dupa testulu substratului, adeca in limb'a in care s'a

datu plansórea. Datu Clusiu die 17. Aprilie, din siedintia tienutei comisiuni a comitatului.“

Acestea concesiuni anguste date că de pomana sunt luate acum pe totu locul de basă în Ardeal, se citimur acum și cele din comitatul Carasiu și apoi cauta se marturisimur, că aici se facusee pre-calculu, cine scie de candu. —

Б л а ж ё, № 27. Апріле п. 1861.

„Phiindă și dintre români cîștăci într-o 50 iniție pe 25. Aprilie la restaurația comit. Albești înperioare la Aiudă și Eccel. Ca Dn. metropolită Alexandru Cr. Ștefan și în fruntea șerorii la adunare. Ce se vezi? și cărătina din colecție și în spate pătrăzătărată mai mare decât era în români în deschisării lăcașelor adunării. Eccel. Ca D. metropolită singură și în mijlocul românilor și masă verde; astfel încât frații magiari, și ei înăuntră și cărătina pînă la vîrstă aflată lăcaș.

Депъчо ІІвост. Са комитеle споредъ дескисъ конференца къ о
квънтаре до літва тагиаръ фугре éljen, днданъ съ ші фиче-
пэръ десватериле, ші тай ъптъі впъ ораторіі dela тéса верде
гр. К. I. фичепъ къ таре ентвейастъ а плаа пентръ арт. XVI.
din лециде din 48 пофтіндъ реактивареа комітетылі комітат. чеъ
din 48 ші реалптречіреа ачелвіа.

Двпъ ачеа се скваж Есч. Ca D. тетрополітъ, ші къ аргументе Форте соліде докази, къ рошьпї нъ потѣ піче декътъ пыші пре терепвлъ лейлоръ din 48, къчі ачеа съпт adгсе de nobis sine nobis ші рошьпї нъ леадъ реквпосквтъ пічи одатъ. Чі елі пофтескъ діпераа de конгрегаціонї діпвта же, каре сінгро потѣ реиресента дн оенсъ констітюціоналъ ші пре баса егалітъдеі інтересеі ші допінделе ші фрептвріе попоръчунеі din комітатвлъ респективъ.

Деачі зртаръ апої дісплатъчні філіокате про ші контра, даръ маріарії фіндѣ дѣ патръ (чіпчі?) опі таї пътероші декътѣ ро-
шъпнії прекътпнъеаѣ кѣ єjen ші helyes челе сгомотбсе ші пъ-
тероші.

Лукъ Фрѣтосѣ ші de лаѣдѣ, къ рошъпїй тоці фэръ петропнші
de интереселе сале падионале челе съите, ші тоці племаръ фи
димба тамаі сале, пентръ конгрегаціонї діпстале, ка впіквѣ тѣ-
штейв алѣ реорганицаціонї впії коміратѣ фи фпделесѣ копотітціо-
нале. Ба кіарѣ ші впвѣлѣ dінтрѣ mariap!: adвокатылѣ Аркоши фпк-
ворбі пентръ конгрегаціонї діпстале, фпсе ачела пымаі de кѣтѣ
фѣ пысѣ жосѣ de коннадионалї сеї къ о indigпъчнє форте еса-
щерать.

Майорітатеа тағиаръ неамесхралъ преквтпъвіторіш ста тор-
дішѣ пре лыпгъ реактівэрәа комітетка! din 48 ші пытai реф-
трециреа ачелгіа, ұнчеркъндзсе къ арта ораториеі а демвстра, къ
тағиарій аё пытai де а континса, чеса че аё ұнчептік la 48, къ
тоте къ рефтптрециреа прін сине а кыбі комітетъ, тi се наре а
ста ұп контрастылъ челд таі бұтъторіш la окі, фадъ къ автономия
шыніципале.

Ліце пре кътѣ фѣръ пътерошї та riapí de чербікошї дп аперареа лецилорѣ din 48, пре атѣтѣ фѣръ шї ротънї de солізї, отъторї шї консеквенцї дп аперареа пріпчіпівлгї сеъ национале, шї дпкъ дп топыгї чеїг таі дшппъчвіторїв шї къ атѣтѣ таі дшппъчвіторїв.

Къ тóте ачесте дн шединга де а доха зи комителе с. съ
енюнчік дн фавореа лецилоръ дн 48.

Ромъній превѣзъндѣ резвіреа пефаворітбрі ѡпептѣ *cine a*
десбатерілорѣ *din* кањсъ, къ ші тајорітатаа ера тајиарѣ ші ші
комітеле супретѣ тајиарѣ, — апвчіарѣ протестѣ, — кареље апої
љі ші атапварѣ *и* скрісъ, ші ка ачееса *и* волчіареа коміте-
љі, пърѣсірѣ ка тоџі салонглѣ *de* конференцъ, редиторкъндисе
деокамдатъ пре ла каселе сале; тајиарѣ *и* къ се респѣндирѣ
пептѣ атвчі. —

Інтелігенції поштрі ротмілі се декількарь, къ елі къ тóтъ къ-
посквта лорд тісерігате, пъ ворд прімі офічії din тъна впії ко-
мітетъ din 1848, пічі се ворд фаче тетбрії впії комітетъ креагтъ
Фъръ de noї, а впії комітетъ, алѣ кърді теренъ ші tendençе стаї
жн diametro опссе къ опбреа падіонале ші къ копкаселе զՃ-
пърілорд побстре падіонале, къчі ачеста пъ ле ёртъ пічі konvin-
цереба лорд indibiduaль - торале, пічі конштіпціосітатеа с'а па-
діонале. —

— Са mai deckoperită din partea постъръ шi dopindъ пептъ о-
дитеь вън Transilvania, пептъ de a се дърима одатъ пре калеа-
лецисладивнеi, търълъ кинесикъ, че не decsparte. Апсе ачесте dec-
коперирі але постъре ня афларъ нiцъ вънъ реснетъ фавориторів.
Цiнта Фрацилоръ mariapъ е немai Песта, — алга nimikъ.“ —

Амъ добедитѣ къ тої пънъ акѣтъ, къ рошъпї вреаѣ съ dea
тъпа фръцескъ къ mariapii, апсе пъ ле дитидемъ тъпъ de склавѣ
політикѣ ші сприматистъ, чи пътai de паціоне ліберъ, координатъ
wi nedependentъ дела каприцелю алтеi паціони. Атъта съ le фіѣ
деажноѣ ші пептру връбрile еокісістмлї лордъ Фацъ къ паціонеа

романъ, ші архіквітєв пептрв війторів тотъ респонсабілітатеа не змі-
рії чесорв, че нз вреад съ не стімезе фрептвлв егаль політікв
націоналв, пептрв каре рошъпвлв се ва лята, а шілв сторчє ші
дін акеронта. —

Токта пі се дико поштіцезъ файма къ тағиарій департаментъ ротъпілоръ реалтреіръ кошітеттамъ къ 250 ротъні ші 200 тағиарі ші кошітеле але се ші дерегъторі не жемттате ротъні.

Се штів дисе франції поштрі de автв съпце, къ ротънї пъ вънѣзъ днпъ постгрѣ, чи еї се Івпть ші се ворѣ авпта п'пчетатѣ пепірѣ пріпчіпівѣдѣ дрѣпть коордінъчкне політкъ-пациональ. А-честа е прецвѣдѣ адевератеї тифръції ші ачеста ва ферічі патріа ші ва консоліда коногтгціоналісмѣ ші аміціція попорелорѣ еї.—

Лагошъ, №н 28. Април 1861.

Лп 6 черкврі алє комітат. Карапшмі: алє Лѓгошіві, Фаце-
твлві, Оравідеї, Богшеї, Зорлепцвлві ші алє Саскеї саѣ алесѣ тоді
шесе депнадії ротъні, ші апчте: дп Лѓгош І. Са сенаторылві
імперіале Andreїs Мочоні de Фоен; дп Фацетѣ опорарів потарів
прітарів алє комітат. Dn. Dp. Aспелиш Manіs; дп Оравіца віче-
комітеле I. алє комітат. Dn. Ioane Фаврѣ; дп Богша жздечеце
черкваль Dn. Філіпѣ Паскѣ; дп Зорлепцѣ потарівль прітарів алє
комітат. D. Aliciш Владѣ; дп Саска: ренчтваль постря бър. D.
Бабешѣ. —

А єдікареа D. A. de Мочоні.

Опоратъ комісіюе чентра! Мнштііпцатъ фііндъ прін протоколылъ алецереі de авлегатъ пентръ dieta църеі din 24. Апріле а. к., квткъ о тажорітате ұмпенътіре din орашылъ Лғошылъ ші черкылъ ІІІ, еаръ таі кү сөмъ din коннадіоналії мей романі м'аð dictincъ кә ұпкредепеа са, алегъндыме de авлегатъ я dietъ, 'мі үнінъ де стражись datопінцъ, а рóга пре он. комісіюе, ка съ еспріме тұлтъ предкітілоръ мей алеңъторъ адъыка тое тұлдышіре пентръ атъта dictiцере.

Лисъ — фіндѣ кѣ еѣ рече піндѣ кредічосѣ прінціпійорѣ телѣ політіче ші націонале, кое пінь вким ю амѣ пітрітѣ, ба ші пе фадъ леатѣ арѣтатѣ, пічі декѣтѣ нѣ ме сімѹ діндрептъ-дітѣ а шерце la dieta впггрескъ дін Песта, ші аколо пе кѣндѣ ое ворѣ десбате требіле паціоналітъціорѣ, а діччене ші еѣ а лу-кра дї пітеле аматеі телѣ паціоні романе Фѣрѣ de ai квопоште адеверателе допінде ші постулате, — те рогѣ а фач квпосквтѣ твлтѣ стімациорѣ таї алегъторі, кѣ преа on. тісівне шіе атѣтѣ де сърбѣтореште дікреозатѣ нѣ о потѣ прімі, пентрвкъ еѣ нѣ 'мі потѣ дікіпі, кѣ орї ші каре аблегатѣ de ші пѣсквтѣ романѣ, ін-овфледітѣ пентрѣ паціоне, ар' потеа съ лукуре дї кауса паціона-літъде саіе la dieta впггрескъ, де бре че елѣ аколо нѣ е прі-вітѣ ка дікреозатѣ алѣ паціонеї саіе, чи пітмаї ка аблегатѣ впг-грескѣ ші репресентантѣ а впїї черкѣ алегъторі. — Дрептъачеаа пітмаї впїї конгресѣ цепералѣ алѣ тутторорѣ роштпіорѣ d n Ծнгарія, Бѣнатѣ ші Трансільванія пітє фі локалѣ, unde романія ла олалъ-аднаї 'ші потѣ фаче квпосквте допінде саіе. —

Idea конгресът националъ спре а форма на едно посъдъ-
теле члене de линъ пентръ французка национална рече, а къреа
Франция да опори 'ми' динъ, където та и въз естета на initia Фи-
штекърът рече, където ведомът, къши губернаторът рече свидетъл
принципът 'да' адоптира, дъндъ ши национална сербешти окасионе de
а'ши форма допинга съдъл конгресъ националъ. —

Dar' ші алтёкші азлегації романі, карій се зғірь la dieta Пестеі пытас і азлегації ай попорұғасінде вілгірекші, еаръ пісідекші киңкремзілік падівне п'ар потеа дұлтрепринде чөза determinaverð ұп пытас падівне романе атынчі, көндің с'ар ла да дескатеро касса decspre кітівне Трансільвания, пентркъ лякръ-ріде лорð — не fiindð еі алеверації ұпкремзілік падівне, — с'ар пріві ка віллатерале, ші еаръші ар' продыче чөле күпоскытте үр-түрілі фунесте din annull 1848 „de nobis sine nobis.“ —

Awadap' Andatъ че тағиарій (карій пънъ акым промітѣ тұл-
те, пе күндѣ фантели морѣ dobedeckѣ къ totyl'контрапіалѣ) ворѣ
есопера націонеі романе ыпѣ конгресѣ націоналѣ, къ атъта до-
ріре аштептатѣ, атвочі de кѣтва воі фі саръші опоратѣ къ дн-
кредереа коннаціоналіорѣ теі, едѣ воі фі челѣ din тый, кареле
плеккүндѣ пе ачеаста ыпікѣ кале салытаръ воі Іккра къ чеа таі
мане баххаріе ші земѣ да форіта констїтуре а націонеі тәле —

Пе скрътъ зид, парола постръ de акътъ есте: „Конгресъ националъ романъ днaintе de опице алте пертрактъри.“

Литре алтеле ретмінш кү стіма дескліпітъ алғ опоратеі комісіені, сервѣ 8тілітъ

And p
I 22. April 1924

Restauratiuni. Pe catu vedem, ca s'a formulatu referințele limbii in comitatul Clusiu, cu nimica mai multu nu s'a potutu störce nici într'unu comitat in caușa egalei indreptatiri a limbii romane că oficiose. Chișorul, Zărandul si Fogarasiul singure s'a distinsu cu capii sei, carii respectandu limb'a majoritatei au respectat si aparatu totuodata si autonomia municipalitătilor. Aceasta face onoare națiunii romane, ca pre candu comitii ceilalți trasera dungi preste voint'a autonoma a majoritatelor comitatelor, ei de si batjocuriti de reactionari dovedira, ca ei sunt singurii aparatori ai adeveratei libertati constitutionale, pe candu magiarii si sasii apera constitutionalismului eschisivu. Romanul inse nu va intielege nici poruncile in limbe straine, ci si va stima si elu limb'a lui intocma, că si altul pe a s'a si numai tiranii lu voru sili acolo, unde nici Dumnedieu nu'l silesce. —

In Muresiu-Osiorhei se facu restauratiunea in 25., nici notitia nu vrura se iee fratii magiaro-suci de tertialitatea romanilor din acelui comitat in caușa limbii. Totu asia si in Trișcaune. —

In comit. Cetatei de Balta in 24. inca s'a facut protest si s'a pretinsu egal'a indreptatire in principiu si in fapta; protestul nu s'a luat la desbatere si totulu ce resulta su, ca intre 70 oficiali se alesera si vro 11 romani.

In Alba superioara Restauratiunea se tienu in Feriháza si cu tota aperarea intereselor nationale in principiu prin Dn. Georgie Romanu proprietariu in Birchiz, in urma totusi parasira romanii tota restauratiunea, cu tota ca se luă numru egalu din romani că si din magiari la comitetu, cu tota ca se denumira si vr'o 2—3 oficiali de romanu si se primi de limba oficioasa si magiar'a si roman'a, ba si germana, negresitu ca pe temeiul dela Clusiu, a cincea róta. Se scia inse Dloru; romanii nu venéza dupa posturi ci dupa staverirea principiului de egalitate politica-nationala, alte fleacuri nu mai potu impaca pe romanu. —

In comitat. Hunidorei in 26. se luptara romanii că leii pentru limb'a romana, inse D. comite facu tocma cum facu si Dn. Gozdu cu Lugosienii, enunciă ca pentru limba că oficioasa susu si josu voru dă instructiune deputatilor la dieta, că ei se propuna aceasta; va se dica, ca aici inca nu se recunoscu autonomia municipala, ci se imormentă. Seracu constitutionalismu! Unu reportu detaiatu vomu publica si de aici in Nr. viitoriu.

ТЕЛЕГРАМĂ. Къвжтвăл de tropă la deckidepea сенатуалă империалă къпринде днпtre алтеле ачестеа:

„Ез ме цинк таре de конвінціереа, къ инстітюції лівере ші егала днпреніціре а тутрор ворх падіоналітълор ворх фі салютаре (мажтігітіре) пентрэ днптрера монархія. Формареа de дрепт de stată e пъсъ не басеа автономієц църілор, каре съфере лъпгъ cine зпитата ші пъсъчпна de потере a империалă. Аплікареа формареа констітюціонале e сакціонатъ. Диетеле съпт фаптъ комплінітъ, каре din ană днп ană va прімі o днптеріре din che днп che mai таре prin адіпнріле регламе. Проблемеа сенатуалă империалă, къ тотъ деосевіреа політікъ, падіонал ші бесеріческъ, по лъпгъ о дрептате днппрятътъ ші днпсъчпна днпшкавіль, по ворх речъне не ресолвіте. Къде се предзвеште фіекаре падіоналітате, акоо еле тоте да олалъ десвълътъ о пътете днпшкавіре, каре днпшкавірэ тълкушеште, пентрэ къ басеъзъ не лібертате, ші днп афаръ по поте днпсъфла пічі зпѣ феліз de днпгріжаре, пентркъ ea днпшъ патра ei днпшкавіръ totъ фелізъ de агресіоне (атакаре.) Къ днпкредере днп дрептате казсей ші днп днпшкавіреа репресентъчпна югари, Кроаціе, Славоніе, Apdealul днп сенатуалă империалă ва прімі днп скртъ о реодвіре фаворітіре ші аша репресентареа монархіеа ва фі комплінітъ. Пътешъ спера, къ не вомъ въквра неконтрараші de бінекъвжтвіре пъчі; Европа сімдеште требвіца ei. Челе mai прімі проблеме але сенатуалă империалă съпт: рестаторіреа еквілібралă економіеі статуалă prin днптродвічпреа автономіеі de църі, de черквіндре ші de комітітълі, прекътъ ші prin тікшорареа спеселоре арматеі, першареа бапчіе падіонал, модіфікареа контрівдіонеі ш. а. Проблема постъръ e: a кондъче ne Австрія престе чељ маі тігълосъ піпктъ de днпторчере (Wendepunkt, трошки, o linie ne гловбл пътъптуалă престе каре сбorele по трече, чі дела елъ еаръші се рептірче днп кърсвіл съб оферікъ); ea (проблема) катъ съ се ресолвезе, късте орче жертве ар къста. Е облегътінтеa Mea de recipiente сербътореште лгать асвръмі, a апера къ тотъ пітереа констітюціонеа коміпъ датъ къ лециде фундаментаle din 26. Фебрарів, ка фундаментъ алъ зпітвіл ші не-деспърівралă имперій, ші верче атакъ днп контра ачестеа алъ респінде къ тотъ пітереа.“

Къвжтвăл de tropă фі днптрервітъ de opri пепшерате пріп стрігърі ентсіастіче; днп фіне вівате сгомотбое. — Кончеларівлă Bai ші min. Сечен фэръ de фау. „Herrm. Z.“

Аша днп 29. Апріле днпшъ чеरетопіөлө редецибсе се дескісъ сенатуалă империалă ші din месаціялă съверапазлă штімъ, кам пе че кале не афътъ. Бар. Bai прімі днпсьрчіпареа а фаче пропътъчпна не басеа білетвіл din 26. Фебрарів, днп che фортъ съ се провобче dieta югари и тръміте дептаді ла сенатуалă империалă.—Despre Ardealul се аштептъ днп скртъ а сосі ординъчпна, ка пріп алецері деадрептвіл съ се тръмітъ ачесташі дептаді.—Тоте църіле афаръ de Істрія, Венеция съпт репресентате днп сенат. Тоте класеле попорвлі се афъ репресентате днп каса дептаділор, кіаръ ші 5 зърані днптре карі зпѣ ромні din Бъковіна днпшъ со афъ аколо.

Прічинілө Каролă Вілхелмă Агербергъ, каре ворьїе днп фоотвіл сенатă империалă пептре координареа падіоналітълор, е прешедінте днп каса domnlор, ші рептітъл Dр. Xain днп каса дептаділор. — Пътніш ші сітъчініа се ва кіаріфіка.

Диета Пестеі се оквіль totă пътшай къ требі атъпните ші партітеле днпшъ нз с'а'ш зпітъ, пічі тъкаръ пептре тръмітіреа а-дресел ла къвжтвăл de tropă; аноі „Песті Наплó“ скріе, къ пъсъчпна дептаділор днп акшн пote фі крітікъ ші трістъ. — Днп скртъ вомъ bedé пътш віде ва мерце опътъчпна диета маріаре ші зпіде се ва арпка ea къ претенсіоніле, che ле овсініе пептре автономія югари ші а църілор коронеі ei, днпкордъндъссе а'ші стірче дрепт de stată deosевітъ de чесалалъ топархія, днпкътъ югари се фі зпітъ къ чесалалъ топархіе пътшai пріп ачелаші топархі, се ё към се зіче, пріп зпітре персональ, каре днпшъ телеграмыл de със с'a деокіатъ. Тімпнрі серібое, днпшъ вініе пептре чеі че ворх шті траце фолоо днп еле. —

Прічинілө Ачестш тітвіл ера пътш акшн пътш de батжоквіл ші de рзшіне, ворх фъръ фаптъ; — акшн днпшъ днп 27. Апр. п. се прімі зпіреа камерелор днпшвіл зърі днпш'на ті днп камера din Бъкврещі, днпшъ кът се прімі ea днп 27. Марці de камера Moldovei. Тотшодатъ днпкетъ ші камера din Бъкврещі, a рзга ne M. Ca Domnul, ка лъсъндъ провісірівіл de o парте, съ реалізезе депліна зпітре. — Din месаціялă Domnul зпітъ ла deckidepea камереи din Бъкврещі днп 10. Апріле k. v. съ пote днпделеце, къ Domnul зі заче ла інім зпіреа тутрор падіоналілор ові днптрэ провлена чеа топінъ de a консоліда падішпна с'a, ші чеа че фаче mai імператівъ требвінгъ e: Лепъдареа фіекърдъ днп парте de тоте інтересеа пер-оопале ші кастіче ші адоптареа челорд таі шарінішбсе тіжлоче — спре а фаче по тогъ попорвлі ромні днптрересатъ ла ресол-віреа пробылемеі війторівіл, — чеа че пътшai пріп днптропрієтъ-ріреа църапілор, пріп егала днпреніціре ла сарчіні ші бенефі-чіе се пote ажъніе. — Чине адоптэзъ зпѣ прічиніл, требвє съ пріміскъ ті тіжлочеле пріп карі сінгуре се пote реаліса ачелъ прічиніл. Къ къвітіе пътшне се фі зicъ твлтъ ші фаптеле се dea de тінчпъ роза опінішпна, каре се схедіне днп Европа деспре воіеріl din Прічиніл: къ нз се потъ decisi de рзгіна веке ші нз се потъ фаміліаріса къ прічиніле чівіліаціонеі апъсene ші a ле вотвіл зпіверсалъ. Миністерівіл din Бъкврещі ші a dată de місіонеа ші камера къ вотвіл din 27. ла арпкатъ съптъ реопп-дере. Се ва bedé, che motive ворх фі къшніатъ ачестъ фаптъ, къчі зпѣ миністеріа din партітъ падіонал, катъ съ се жъдече пътшai din пътш de ведере a пелешіврілор комісіе днп контра бі-неллі падішпні, еаръ нз днп контра інтереселор кастіче обі прівате. —

Avisu pentru familiu.

Subscris'a isi ia voia a se recomandă că bucatarésa pentru mese si ospetie, unde se ceru gatiri de bucate de unu gastu finu si inscristi. Locuinta sa este in strat'a funarilor Nr. 287.

Maria Niessner.

Чеа mai векіш ші mai bogatъ

Societate de asigurare

u. p. прів. agienda асеквратріде днп Тріестъ къ зпѣ капіталъ гарантатъ de 4 міліоне днп арпітъ асекврэзъ zidipr, провізії, пътредів пептре віте, днп челе mai сфтіні прецвр, ші днплінеште ла днпжтпларе зпѣ пъгъві, днпдатъ фъръ ретрачере токміта деспъгъвіре.

Се пътешесте по тотъ съта de фіоріl каре се асекврэзъ: Пептре zidipr днп четате къндъ съ къдъ коперітъ 25 кр., къ шінділъ копер. 50 кр., къ паіе коперітъ 1 фр.

Агенція се афъ днп зліда Въмії Nr. 11 la Domn I. C. Спіцер ші акоо съ днпшкавіреште кътъ de днпгравъ тоатъ пофітіа declușire. (1—3)